

И. Арабаев атындагы Кыргыз Мамлекеттик университетинин жана Кыргыз Билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидат) окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча уюштурулган Д 13.18.573 диссертациялык кеңешинин **Ашымбаева Токтобүбү Абасовнанын** “Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары” (Кыргыз Республиканын мисалында) аттуу темасында 13.00.01. – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча аткарлыган диссертациялык иш жөнүндө эксперттик комиссиянын

КОРУТУНДУСУ

Комиссиянын түзүмү: Төрайым Асипова Нурбүбү Асаналиевна педагогика илимдеринин доктору, профессор;

Мүчөлөрү: Каниметов Жангороз – педагогика илимдеринин доктору, профессор; Дюшеева Назира Кубанычбековна педагогика илимдеринин доктору, профессор изденүүчү Ашымбаева Токтобүбү Абасовнанын “Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары” (Кыргыз Республикасынын мисалында) темасында аткарылган ишин карап төмөнкү жыйынтыкка келди.

I. Диссертациянын мазмунун адистикке дал келиши диссертациялык кеңеште коргоого укуктулугу.

Ашымбаева Токтобүбү Абасовна “Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары” (Кыргыз Республикасынын мисалында) аттуу темада 13.00.01 Жалпы диссертациялык иш 2.13.18.573 диссертациялык кеңештин профилине туура келет. Изденүүчү Ашымбаева Токтобүбү Абасовна Кыргыз Республикасында социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн, ишмердүүлүгү, натыйжалуулугун ишке ашырууда анын калыптанышынын милдети менен салттуу технологиялардын педагогикалык шарттарын аныктоого байланыштуу изилдөө жүргүзгөн. **Диссертациялык иштин максаты:** социалдык педагогдордун

компетенттүүлүгүн калыптандыруунун моделин, педагогикалык шарттарын аныктоо жана анын натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү.

Диссертациялык ишке коюлган максаттарга ылайык төмөндөгүдөй милдеттер коюлган:

1. Социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүүсүнө тарыхый-педагогикалык талдоо жүргүзүү.

2. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун моделин негиздөө жана педагогикалык шарттарын аныктоо.

3. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруудагы педагогикалык шарттардын натыйжалуулугун педагогикалык эксперимент аркылуу текшерүү жана практикалык сунуштарды иштеп чыгуу.

II. Диссертациялык темасынын актуалдуулугу. Өлкөдөгү социалдык-экономикалык абал билим берүү системасынын өзгөрүүсүнө алып келип, тарбиялоонун сапаттык мазмунун, маңызын кайра кароого, социалдык ар түрдүүлүктүн өсүшү, улуттук-маданий фактордун ролунун жогорулашы, жаш өспүрүмдөр арасында кылмыштуулукту алдын алуу социалдык педагогдордун ишмерүүлүгүнө кызыгууну күчөттү. Миграция маселеси окуучулардын кароосуз калышы этностор аралык мамилелердин курчушу жетим балдарынын проблемасы ж.б. көйгөрлөрдөн актуалдашы күчөдү. Диссертацияда илимий-теориялык, методикалык жана практикалык көйгөйлөрдү камтыган илимий эмгектерди, адабияттарды окуу менен бирге талдап чыгууда изилдөөнүн актуалдуулугу так аныкталган.

Изилдөөнүн объектиси. Социалдык педагогдор жана алардын ишмердүүлүгү.

Изилдөөнүн предмети. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу. Изилдөөнүн предмети аныкталган карама каршылыктарды жоюга багытталган.

Изилдөөнүн методдору. Илимий адабияттарды анализдөө, байкоо, мектеп документацияларын талдоо, аңгемелешүү, педагогиканын тажрыйба

түзүү, анкета жүргүзүү, интервью, моделдештирүү, жалпылаштыруу жана эксперимент.

Бул объект жана предмет 13.00.01 - жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистигинин талаптарына туура келет.

III. Диссертациялык иште илимий жыйынтыктары.

Диссертациялык иште илимий жактан негизделген теориялык көрсөткүчтөр чагылдырылган, алар жалпысынан педагогикалык илимдин мындан ары өнүгүшүнө чоң мааниге ээ.

1-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүктү калыптандыруунун педагогикалык шарттары алардын даярдыгы изилденип педагогикалык негиздери аныкталган, изилдөөнүн педагогикалык өбөлгөлөрү, компетенттүүлүктү калыптандыруунун теориялык негиздери системалаштырылды (1 глава).

2-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетентүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттарынын ишмердүүлүгүнө даярдыгы негизделген иш аракеттери иштелип чыккан (2 глава).

3-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетентүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары ачылып көрсөтүлүп, ишмердүүлүгүнүн педагогикалык модели түзүлгөн (2 глава).

4-жыйынтык. Социалдык педагогтордун компетентүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттарында компетентүүлүктүн натыйжалуулугун экспериментте негиздеген (3 глава).

IV Диссертацияда чагылдырылган ар бир жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изилдөөчүлөрдүн корутундусунан негиздүүлүгү жана ишмердүүлүгү денгээли.

Диссертация менен таанышып чыгуу процессинде биз анын автору тарабынан тандап алган теманын актуалдуулугун, изилдөөнүн негизги максатын, милдеттерин, коргоого коюлган жоболорун негиздеп аныктоодо, изилдөөнүн негизги максаттарын чечүүдө көптөгөн илимий теориялык булактарды жана илимий педагогикалык изилдөөнүн негизги заманбап

методдорун колдонууда туура, зарыл методологиялык позиция менен иштегендигин байкадык. Изденүүчү тарабынан жазылган диссертация биздин көз карашыбыз боюнча өзүнүн структуралык түзүлүшү жагында логикалык ирет менен жайгаштырылган. Жүргүзүлгөн иштердин, изилдөөлөрдүн эффективдүүлүгү боюнча тажрыйбайлык-эксперименталдык иштердин жыйынтыгын аныктоо да, биздин оюбуз боюнча, бул изилдөөлөрдүн автору үчүн баалуу жана маанилүү.

1-жыйынтык. Изденүүчү жүргүзгөн изилдөөлөрдүн натыйжасында социолордордун компетенттүүлүгүн калыптандырууда педагогикалык шарттар аныкталган. Бүгүнкү учур талабына жараша социалдык педагогдордун ролу ачык көрсөтүлгөн. Иш жүргүзүү маданияты, идеялык, нравалык мүнөздү калыптандыруу аныкталган. Иш жүзүндө алардын даярдыгы тең экендиги белгиленген.

2-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандырууда принциптерин, функцияларын жана методдорун анализдөө менен педагогикалык модели иштелип чыккан.

3-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу ишмердүүлүгүн даярдоо боюнча педагогикалык эксперимент уюштурулган, алардын жыйынтыктарын жалпылоо жолу менен педагогикалык шарттардын комплекси иштелип чыккан даана аныкталган. Маалыматтуу анкеталар аркылуу изилденип, илимий талаптар аныкталаган.

4-жыйынтык. Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандырууда педагогикалык шарттарын негиздөөдө жана ишмердүүлүктү ачык көрсөткөн.

V. Изилдөөчүнүн диссертациялык иште түзгөн ар бир жыйынтыктарынын илимий жаңылыктарынын денгээли.

1 жыйынтык. Изилдөөлөрдө социалдык педагогдордун компетенттүүлүгү изилденип маанилүү белгиленип бирок Кыргыз Республика системалуу багытта иш толук жүргөн эмес. Мында социалдык педагогдордун

компетенттүүлүгүн калыптандыруунун каражаты катары теориялык анализ жасалгандыгы.

2 жыйынтык. Толук жаңы эмес, себеби социалдык педагогдордун компетенттүүлүгү мурда эле белгилүү өбөлгөлөрү: принциптер, функциялар, каражаттар изденүүчү тарабынан аныкталды.

3 жыйынтык. Жаңы болуп саналат, себеби социалдык педагогдордун компетенттүүлүк түшүнүгү адабияттарда белгилүү болгон теориялык изилдөөлөрдө, калыптанган тажрыйбаларга таянып изденүүчү социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык моделин жана критерийлерин сунуштады.

4 жыйынтык. Жаңы деп эсептесе болот, себеби алгачкы жолу Кыргыз Республикасында социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык эксперименттин жыйынтыктары калыптанууда оң таасир тийгизээрин негиздейт.

VI. Илимий жыйынтыктардын ички биримдүүлүгү жана алардын теориялык жана прикладдык милдеттерин актуалдуулук проблемасына ылайыктуу чечилишин баалоо.

Кыргыз Республикасынын мисалында социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу илимий диссертациясы анын мазмунуна, формаларына жана уюштуруу аткаруу ыкмаларына, актуалдуу маселелеринин көйгөйлөрүн чечүүнүн практикалык аракеттери аныкталган.

Жаңы педагогикалык ойлор жана компетенттүүлүктү калыптандыруунун практикалык жолдору, шарттары, этаптары, алардын мазмундары иштелип чыгып натыйжалуу берилген. Диссертация аталган маселе боюнча ички биримдикке ээ болгон жаңы илимий жыйынтыктарды, жоболорду камтып турат, бул автордун педагогика илимине кошкон жеке салымы деп эсептесек болот.

VII. Изилдөөдөн алынган жыйынтыктардын практикалык мааниси.

Диссертациялык ишинин негизги жоболорун жана жыйынтыктарын мектеп шартында социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу процессин изилдөөдө колдонууга болот. Изилдөөнүн жыйынтыктары социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн теориялык билимдерди тереңдетет жана практикалык даярдыкты калыптандырат. Диссертациянын илимий жана практикалык жыйынтыктарын мектептерде социалдык педагогдордун компетенттүүлүк маданиятын калыптандыруу боюнча усулдук материал катары социалдык педагогдордун билимин жогорулатууда, окуу программа, куралдарды түзүүдө колдонууга болот.

7.1. Диссертациянын илимий көрсөткүчтөрүнүн ишке ашканы:

Кыргыз Республикасынын мисалында социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандырууда ишмердүүлүгүнүн даярдыгын практикалык үлгүсү каралган.

7.2. Диссертациялык ишинин материалдарынын ишке ашуусу:

Кыргыз Республикасынын социалдык педагогдордун ишинде компетенттүүлүгүн жогорулатууда колдонулат.

7.3 Диссертациялык иштин документтери, материалдары иште пайдаланылган:

социалдык педагогдордун жумушчу программаларын жана пландарын иштеп чыгууда, методикалык сунуштарды түзүүдө.

7.4 Илимий көрсөткүчтөрдү ишке ашыруунун негизинде алынган оң натыйжалар:

Кыргыз Республикасынын социалдык педагогдордун компетенттүүлүгү калыптанууда

- социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу деңгээлин эске алуу менен ишке ашырылган;
- Окуучулар менен социалдык педагогдордун ортосунда мамиле түзүүдө.

VIII. Диссертациялык иштин негизги жоболору изденүүчүнүн 15 макаласында жарык көргөн.

IX. Диссертациялык иштин мазмунунун авторефератка дал келиши.

Автореферат толугу менен диссертациянын мазмунуна, коюлган максатына жана изилдөөнүн милдеттерине дал келет. Авторефератта кыргыз, орус, англис тилинде жазылган резюме бар.

X. Диссертациялык иштин мазмуну жана анын бүткөн формага келтирүүдө кетирилген кемчиликтер:

– Изилдөөнүн постсоветтик этабында 1991-жылдардан кийин пайда болгон социалдык педагог адистигинин кызмат көрсөтүү функциялары дагы ачылса жакшы болмок.

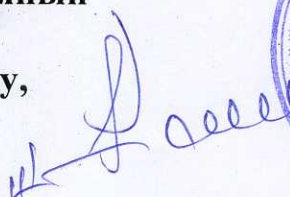
– Азыркы мезгилде дүйнөдө жана Кыргыз Республикасында интернат (жатак) тибиндеги мектептердин же жетим балдар үйлөрүнүн үй-бүлөлөргө тарбия берүү проблемалары каралса диссертация дагы толукталмак.

– Тобокел топтордун бүгүнкү жашоого, турмушка даярдоо маселесинде социалдык педагогдордун ролун ачуу каралса болмок.

– Завуч, респондентер ж.б. сөздөр кыргыз тилинде берилүүсү керек?

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Кыргыз Билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча уюштурулган Д 13.18.573 диссертациялык кеңешке Ашымбаева Токтобүбү Абасовнанын “Социалдык педагогдордун компетентүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары” (Кыргыз Республикасынын мисалында) аттуу темада 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасы изденип алуу үчүн жазылган диссертациясын кабыл алууга сунуштайт.

**Эксперттик комиссиянын
мүчөсү, педагогика
илимдеринин доктору,
профессор**

Каниметов Ж.К.